

Технології проблемного навчання

Наприклад, під час вивчення теми «*Кров і лімфа*» варто звернути увагу на необхідність організації навчального процесу в такий спосіб, щоб діти самі для себе відкривали процеси, що відбуваються в організмі людини, та відчували потребу дізнатися, які особливості будови людського організму забезпечують його функціонування та пристосування до життя в сучасному світі. Для цього доцільно застосовувати такий підхід до навчання учнів, який забезпечує активізацію пізнавальної діяльності школярів; сприяє створенню проблемних ситуацій та спонукає до пошуків шляхів розв'язання їх упродовж уроку; передбачає розвиток творчих здібностей дітей; формування вміння працювати з текстом і малюнками, аналізувати їх зміст, порівнювати ознаки, властивості, використовувати інформацію, отриману під час вивчення інших предметів, узагальнювати знання, робити висновки, тобто забезпечувати розвиток загальноосвітніх компетентностей особистості.

Педагогічний досвід викладання навчального матеріалу теми засвідчує про труднощі засвоєння його учнями. З огляду на це, можна розкривати теоретичні положення, вдаючись до прикладів з життя відомих людей, використовувати життєвий досвід учнів, міжпредметні зв'язки.

Доцільно наголосити на особливу роль теми «*Кров і лімфа*» в розвитку здоров'язберігаючої компетентності. Зміст навчального матеріалу спрямований на формування переконань у необхідності відповідального ставлення до власного здоров'я, оволодіння знаннями про здоров'я, методи його збереження та зміцнення, усвідомлення залежності процесів життєдіяльності й здоров'я людини від природних і соціальних факторів, формування готовності учнів використовувати набуті знання, вміння й способи діяльності в реальному житті для розв'язання практичних завдань. На формування свідомої мотивації здорового способу життя та готовності до усвідомленого вибору стратегії поведінки можна використати завдання дискусійного та оцінного характеру щодо виявлення власного ставлення до сучасних досягнень біологічної науки та їх значення для медицини; завдання, що забезпечували б шляхи реалізації способів самовираження та самоідентифікації підлітків; залучення школярів до коментування епіграфів тем та аргументування висловлювань відомих людей.

Необхідно звернути увагу вчителя на організацію діяльності учнів щодо формування практичних умінь, визначених програмою: застосування теоретичних знань для обґрунтування заходів профілактики захворювання на анемію, алергію, інфекційні хвороби, зокрема попередження ВІЛ-інфікування, дотримання правил особистої гігієни, режиму праці й відпочинку тощо. Практичну частину програми можна доповнити демонстраціями та організацією самоспостережень, які орієнтують учнів на активне пізнання властивостей власного організму, спонукують їх до рефлексії власного життєвого досвіду. Адже метою вивчення теми є не лише засвоєння фактичних знань, а й становлення системи ціннісних ставлень до біологічних та соціальних аспектів життя людини.

Особливу увагу під час вивчення теми «*Кров і лімфа*» варто

приділити розвитку життєво важливих компетентностей учнів, а саме: умінню вчитися, аналізувати, оцінювати інформацію, систематизувати її, використовувати джерела інформації для власного розвитку, бути готовими до свідомого вибору, уміння застосовувати знання за різних життєвих ситуацій. Забезпечити реалізацію цього підходу можна за допомогою методів і прийомів навчання, наведених у таблиці.

№ з/п	Життєві компетентності	<i>Методи й прийоми реалізації розвитку життєвих компетентностей під час викладання теми «Кров і лімфа»</i>
1.	Інформаційні	<p>Методи: розповідь з елементами евристичної бесіди, пояснення вчителя, пояснення вчителя з елементами евристичної бесіди, фронтальне опитування, повідомлення учнів, термінологічна естафета, графічний диктант, біологічний диктант, презентація учнями міні-проектів;</p> <p>вправи: «Я тобі – ти мені», «Завершіть фразу», «Бліцопитування», «Я так думаю»;</p> <p>прийоми: «Цікаво знати, що...», «Дивуй», «Школа збереження здоров'я»;</p> <p>ігри: «Ланцюжок», «Лови помилку».</p>
2	Комунікативні	<p>Методи: бесіда з елементами розповіді, пояснення вчителя з елементами евристичної бесіди, повідомлення учнів, обговорення результатів роботи в групах, презентація результатів дослідження дослідницької лабораторії, презентація учнями міні-проектів, «Мікрофон», «Відкритий мікрофон»;</p> <p>вправи: «Мозаїка», обговорення «Відстроченої відгадки», «Бліцопитування», «Я так думаю»;</p> <p>гра «Ланцюжок».</p>
3	Соціальні	<p>Методи: розповідь учителя, презентація учнями міні-проектів, заповнення учнями анонімної соціальної анкети, «Мікрофон»;</p> <p>прийом: «Школа збереження здоров'я».</p>
4	Полікультурні	<p>Методи: пояснення вчителя, розповідь учителя, презентація учнями міні-проектів, «Відкритий мікрофон»;</p> <p>вправа «Вилучи зайве».</p>
5	Саморозвитку і самоосвіти	<p>Методи: робота в групах, лабораторна робота, «Два – чотири – усі разом», підготовка учнями міні-проектів;</p> <p>вправа «Поміч»;</p> <p>гра «Творча лабораторія».</p>

6	Продуктивної творчої діяльності	<p>Методи: складання таблиць, розв'язування задач, лабораторна робота, робота в дослідницьких лабораторіях, робота в аналітичній групі, презентація учнями міні-проектів, презентація роботи аналітичної групи, «Бумеранг»; вправа «Відстрочена відгадка»; гра «Творча лабораторія», «Мозаїка».</p>
7	Здоров'язберігаючі	<p>Методи: постановка й розв'язання учнями проблемних завдань, демонстрації, презентація учнями міні-проектів, «Мікрофон»; прийом «Школа збереження здоров'я».</p>